

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

(Socialist Republic of Viet Nam)

1. ภาพรวมทั่วไป

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม (Communist State) โดยพรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดเพียงพรรคการเมืองเดียว มีประธานาธิบดีเป็นผู้นำประเทศ โดยประธานาธิบดีคนปัจจุบันคือ พล.ต.อ.ตรัน หนู๋ยว กวาง และนายเหงียน ซวน ฟุก เป็นนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของเวียดนาม เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2559 ในการประชุมสมัชชาตัวแทนสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 12 ได้มีการเลือกตั้งเลขาธิการใหญ่และกรรมการกรมการเมือง คณะกรรมการกลางพรรคเวียดนามชุดใหม่ โดยนายเหวียน ฝู จ่อง เลขาธิการคณะกรรมการกลางพรรคได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งอีกครั้งเป็นสมัยที่ 2 จึงคาดว่า การดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามแผนนโยบาย Doi Moi จะยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

เวียดนามมีประชากรประมาณ 94.57 ล้านคน ในปี 2561 ประกอบด้วยประชากรมีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นส่งผลให้ประชากรมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น อีกทั้งแรงงานของเวียดนามเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ทำให้เวียดนามเป็นตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพ

และสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติมากขึ้น นอกจากนี้ ภูมิประเทศของเวียดนามซึ่งมีพื้นที่ติดแนวชายฝั่งทะเลยาวถึง 3,440 กิโลเมตร ทำให้เวียดนามอุดมไปด้วยทรัพยากรทางน้ำ รวมถึงแหล่งพลังงานและแร่ธาตุที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ทำให้เวียดนามมีรายได้จากการส่งออกน้ำมันดิบถึงร้อยละ 10 ของงบประมาณแผ่นดิน อีกทั้งการมีพื้นที่ติดแนวชายฝั่งเป็นระยะทางยาว ทำให้เวียดนามมีท่าเรือสำคัญ สามารถกระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่างๆ ผ่านทางมหาสมุทรแปซิฟิก โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าไปยังตลาดใหญ่ อาทิ สหรัฐอเมริกา และจีน

เวียดนามมุ่งเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดการผูกขาด รวมถึงความพยายามในการเปิดประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี 2558 เป็นปีที่เวียดนามมีการลงนามข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับหลายประเทศ อาทิ เกาหลีใต้ สหภาพยุโรป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาคการส่งออกของเวียดนามยิ่งขึ้น

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2559	2560	2561	2562 (e)
1	ประชากร (ล้านคน) ²	92.69	93.64	94.58	95.49
2	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ³	6.2	6.8	7.1	6.8
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	201.33	220.38	241.43	266.24
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (GDP per capita) (เหรียญสหรัฐฯ) ²	2,172.01	2,353.36	2,552.83	2,788.01
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ²	4.7	2.6	4.0	4.0
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อปี) ⁴	1.9	1.9	1.9	1.9
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP (ร้อยละ) ²	59.94	58.50	57.81	57.38
8	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) (ร้อยละต่อ GDP) ¹	12.6	14.1	13.4	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละต่อ GDP) ²	2.94	2.45	2.16	1.96
10	สัดส่วน ODA รายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ¹	1.47	1.12	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ) ¹	36.8	49.4	59.6	72.0

ที่มา: ¹ World Bank

² International Monetary Fund

³ ADB, Asian Development Outlook 2562

⁴ International Labour Organization

3. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในปี 2561 World Economic Forum (WEF) ได้ปรับเปลี่ยนเกณฑ์และวิธีการคำนวณดัชนีความสามารถในการแข่งขันใหม่ ซึ่งสะท้อนภาพยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 หรือ The Fourth Industry Revolution ให้มากขึ้น ในปี 2561 เวียดนามมีค่า CGI อยู่ในอันดับที่ 77 จากทั้งหมด 140 ประเทศ โดยมีคะแนนรวม 58/100 คะแนน โดยในปี 2560 เวียดนามอยู่ในอันดับที่ 74 จากทั้งหมด 135 ประเทศ โดยองค์ประกอบที่เวียดนามมีอันดับที่ดีคือ ด้านขนาดของตลาด (Market Size) อยู่ในอันดับที่ 29 ได้ 71 คะแนน ด้านระบบการเงิน (Financial System) อยู่ในอันดับที่ 59 ได้ 62 คะแนน และด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค (Macro-economic stability) อยู่ในอันดับที่ 64 ได้ 75 คะแนน ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่เวียดนามต้องมีการปรับปรุง คือ ด้านการแข่งขันภายในประเทศ (Product Market) อยู่ในอันดับที่ 102 ได้ 52 คะแนน ด้านการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (Business dynamism) อยู่ในอันดับที่ 101 ได้ 54 คะแนน และด้านการประยุกต์ใช้ ICT (ICT adoption) อยู่ในอันดับที่ 95 ได้ 43 คะแนน ตามลำดับ

4. นโยบายรัฐบาลเวียดนาม

นโยบายรัฐบาลเวียดนามเป็นลักษณะการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ (Partnership) กับประเทศอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระชับความเชื่อมโยงมิติการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน (ASEAN connectivity) ส่งเสริมและพัฒนาและเร่งรัดการขยายการส่งออกเชิงรุก ด้วยกลยุทธ์เจาะลึกตลาดอาเซียน (Deepening ASEAN) และยังคงเน้นจุดแข็งในด้านการมีเสถียรภาพทางการเมือง เนื่องจากเลขาธิการใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของประเทศยังคงครองตำแหน่งเป็นสมัยที่ 2 โดยรัฐบาลมีนโยบายอย่างต่อเนื่องในการสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติอย่างเป็นรูปธรรมและมีแผนระยะยาวเพื่อผู้ประกอบการสามารถวางแผนการลงทุนได้อย่างมั่นใจ

กระทรวงการวางแผนและการลงทุนของเวียดนามร่วมกับธนาคารโลก (World Bank) ได้จัดทำเอกสารชื่อ Viet Nam 2578: Toward Prosperity, Creativity, Equity, and Democracy กล่าวถึงเป้าหมายการพัฒนาประเทศของเวียดนามที่ต้องการเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับบน (Upper Middle-Income Country) และเป็นสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ มีระบบเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ โดยในปี 2578 เวียดนามจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัย มีประชากรที่มีคุณภาพชีวิตสูงขึ้น

ปัจจุบันเวียดนามเตรียมผลักดันประเทศสู่การเป็น “ผู้นำด้านเทคโนโลยีแห่งภูมิภาค” ทั้งในแง่ของการเป็นฐานการ

ผลิตสินค้าด้านเทคโนโลยี และนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยเวียดนามวางแผนพัฒนาใน 3 เมืองใหญ่ คือ ฮานอย นครโฮจิมินห์ และดานัง ให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (smart city) และนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้กับระบบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พลเมือง และภาคธุรกิจในประเทศ

5. สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

จากรายงาน Asian Development Outlook 2562 ADB รายงานว่า การขยายตัวในปี 2562 ของเวียดนามจะเพิ่มขึ้นอย่างรอบด้านบนพื้นฐานที่มั่นคงในด้านต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมการแปรรูปและการผลิตที่กำหนดแนวทางให้แก่การส่งออก และความต้องการบริโภคภายในประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยนายเหิงยิมิงห์เกี่ยวกับหัวหน้าผู้เชี่ยวชาญเศรษฐกิจของ ADB ประจำเวียดนามเผยว่า อัตราการขยายตัวของเวียดนามจะชะลอตัวลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 6.8 ในปี 2562 และร้อยละ 6.7 ในปี 2563 แต่ยังคงเป็นประเทศที่มีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดของภูมิภาคโดยเฉพาะในสภาวะการณ์เศรษฐกิจโลกและภูมิภาคซบเซา ทั้งนี้ ADB ได้พยากรณ์ว่า เวียดนามสามารถควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ที่ร้อยละ 3.5 ภายในปี 2562 และร้อยละ 3.8 ภายในปี 2563

ในปัจจุบันเวียดนามมีโครงการลงทุนจากต่างชาติ 27,643 โครงการ ด้วยทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 342,899 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเกาหลีใต้เป็นนักลงทุนรายใหญ่ที่สุด มีโครงการลงทุน จำนวน 7,529 โครงการ มูลค่าเงินลงทุนจดทะเบียน 63,378 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.5 ของมูลค่าเงินลงทุนทั้งหมด รองลงมาคือญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 16.5 และสิงคโปร์ คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเวียดนามมีการเจริญเติบโตอย่างมากและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยในปี 2561 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยือนเวียดนามจำนวน 15.49 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.9 จากปีก่อน ทั้งนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเวียดนาม สามารถสร้างรายได้ให้ประเทศจำนวน 620 ล้านล้านดอลลาร์ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 21.4 เมื่อเทียบกับปี 2560 และในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเยือนเวียดนามเพิ่มขึ้น 3 เท่า ในขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึง 9 เท่า ดังนั้น จากปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นจึงส่งผลให้ สายการบิน Viet Jet ประกาศเปิดเส้นทางการบิน นครโฮจิมินห์ – เกาะวันตง ในจังหวัดกว๋างบิ่ญ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในภูมิภาค

สำนักนโยบายและแผน

มีนาคม 2562